

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-20 30 00
www.hkr.se

EXAMENSARBETE
Hösten 2012
Sektion för lärarutbildningen

Vad gör du i klassrummet?

En studie om några fritidspedagogers uppfattningar av sina arbetsuppgifter i klassrummet och deras syn på sin framtida roll

Författare
Elin Björmander
Fotini Varsami

Handledare
Madeleine Arenhill Beckman

www.hkr.se

Vad gör du i klassrummet?

En studie om några fritidspedagogers uppfattningar av sina arbetsuppgifter i klassrummet och deras syn på den framtida rollen

Abstract

Denna uppsats syftar till att studera några fritidspedagogers uppfattningar av sina arbetsuppgifter i klassrummet och deras syn på sin framtida roll. Inledningsvis i forskningsbakgrunden beskrivs fritidshemsverksamhetens historia, fritidspedagogutbildningen samt fritidspedagogens inträde i skolan. Vidare i forskningsbakgrunden beskrivs fritidspedagogens syn på sin yrkesroll och deras huvudsakliga arbetsuppgifter samt samverkan med övriga yrkeskategorier inom skolans verksamhet. Genom semistrukturerade kvalitativa intervjuer med fem (5) fritidspedagoger har vi fått fram material som vi sedan analyserat samt diskuterat i förhållande till litteraturen. Vårt resultat visar på att våra respondenter är medvetna om vad de gör i klassrummet och de trycker på att läraren inte klarar sig utan fritidspedagogen då grupperna blir allt större. Våra respondenter menar även att det är de som besitter kunskaper gällande social kompetens och de praktisk/estetiska ämnena men de känner också en osäkerhet över sin framtida yrkesroll.

Ämnesord: fenomenografi, fritidshem, fritidspedagog, samverkan, yrkesroll.

INNEHÅLL

Förord	4
1 Inledning med bakgrund	5
1.1 Syfte	6
1.2 Frågeställning	6
1.3 Begreppsförklaring	7
1.4 Förankring i styrdokumentet	7
2 Forskningsbakgrund	9
2.1 Fritidshemsverksamhetens historia	9
2.2 Fritidspedagogutbildningens historia	10
2.3 Fritidspedagogens inträde i skolan	11
2.4 Fritidspedagogens syn på sin yrkesroll och huvudsakliga arbetsuppgifter	12
2.5 Samverkan	14
3 Metod	16
3.1 Fenomenografi -vetenskapsteoretisk utgångspunkt	16
3.2 Datainsamlingsmetod	17
3.3 Urval och undersökningsgrupp	17
3.4 Genomförande och analysmetod	18
3.5 Etiska överväganden	19
4 Resultat och analys	20
4.1 Vad gör fritidspedagogerna i klassrummet	20
4.2 Skillnader på fritidspedagogers arbete förr och nu	20
4.3 Fritidspedagogen integreras med skolan	22
4.4 Fritidspedagogernas framtidstro	22
4.5 Sammanfattning av analys	24
5 Diskussion	27
5.1 Metoddiskussion	27
5.2 Resultatdiskussion	28
5.3 Slutsats	33
6 Sammanfattning	34
6.1 Förslag till vidare forskning	34
Referenslista	
Bilaga 1	

Förord

Först och främst vill vi tacka Madeleine Arenhill Beckman som har varit en fantastisk handledare som har gett sitt yttersta för att hjälpa oss på vägen. Hon har även gett oss det bästa tipset man kan få och det är att man måste ha roligt också under uppsatsskrivningen. Detta tips har vi som flitiga studenter tagit på största allvar. Vi har nämligen inte bara skrivit uppsatsen utan vi har även följt julkalendern, ätit frukost tillsammans, skrattat och tagit lunch med bowling. Vi vill även tacka våra respondenter som har tagit sig tid och ställt upp med att svara på våra undersökningsfrågor. Sist men inte minst vill vi tacka våra närstående och våra bättre hälfter, det vill säga, våra respektive som har haft full förståelse för att kvalitetstiden hemma inte kunnat bli 100 %. Avslutningsvis vill vi ta tillfället i akt och klappa oss själva på axeln och tacka varandra för ett bra samarbete.

Tack till er alla!

Elin och Fotini

1 Inledning med bakgrund

I denna studie kommer vi att behandla några fritidspedagogers uppfattningar om sina arbetsuppgifter i skolans klassrum samt deras syn på sin framtida roll.

Utbildningsministern Jan Björklund uttrycker sig i en intervju i *Lärarnas Nyheter* (Rudhe, 2011) att ”Fritidspedagoger är inte lärare”. Vidare menar Rudhe (a.a.) att den nya skollagen med en ny läroplan och nya kursplaner har införts och många fritidspedagoger ställer sig frågan om varför fritidspedagogen inte ingår i lärarbehörigheten. Jan Björklund menar att fritidspedagoger inte är lärare men han trycker på att de ska vidareutbilda sig i vissa utvalda ämnen för att kunna bli behöriga lärare. Jörgen Ullenhag, svensk forskare och politiker i folkpartiet och även utredare av läraryrket, skriver i utredningen *Legitimation och skärpta behörighetsregler* (SOU 2008:52) att fritidspedagogen bör ha en högskoleutbildning för att arbeta i fritidshem på grund av att det är en pedagogisk verksamhet som till viss del styrs av en läroplan. Vidare menar Ullenhag (a.a.) att fritidspedagogens uppdrag inte alltid är så tydligt vilket talar emot yrkesgruppen och de bör alltså inte ingå i de behörighetsregler som gäller lärarlegitimationen. Det som dock talar för yrkesgruppen är att läroplanen, i vissa delar, även omfattar fritidshemmet.

Johansson (2011) beskriver hur lärarutbildningen slogs samman 2001 och därmed uppstod den samlade beteckningen ”lärare” för hela utbildningen. Utbildningen med inriktning mot fritidshem blev sammanlagt tre och ett halvt år jämfört med den tidigare utbildningen på tre år. Samtidigt försvann beteckningen fritidspedagog som utbildningsprogram inom högskolan och den formella benämningen blev istället *lärare med inriktning mot arbete i fritidshem*. Avsikten var att skapa flexibilitet så att lärare kunde arbeta både i skolan och i fritidshemsverksamheten. Johansson (a.a.) poängterar att detta arbetssätt redan inträffat då fritidspedagoger i regel redan kombinerade arbetet i skolan med arbetet i fritidshemsverksamheten.

Vi sammanfattar detta som att Jan Björklund talar om att fritidspedagoger inte är lärare och Jörgen Ullenhag menar att fritidshemmet är en pedagogisk verksamhet som kräver högskoleutbildning men som ändå inte har behörighetsregler gällande lärarlegitimationen. Å andra sidan pekar Johansson på att fritidspedagogen ingår i den samlade beteckningen lärare i och med ny utbildning och att fritidspedagogen redan arbetar i skolans verksamhet.

Vår uppfattning är att det förekommer delade meningar om vad en fritidspedagog har för roll och arbetsuppgifter i skolans verksamhet och med detta som bakgrund blev vi intresserade av att undersöka vad fritidspedagogen har för uppfattningar av sina arbetsuppgifter i klassrummet och vi ställer oss frågan om fritidspedagogen finns i framtidens skola. Vi vill med denna uppsats ge en kort beskrivning av fritidshemmets historia för att på så sätt kunna sätta fritidspedagogen i ett större sammanhang och då också kunna förstå yrkesrollen och dess utveckling över tid.

Vi har valt att intervjua några fritidspedagoger som inte har gått den nya utbildningen då vi vill undersöka fritidspedagoger som varit med om de stora förändringarna som skett i fritidshemmet och skolans verksamhet. Vi har under intervjuerna frågat samtliga av våra intervjupersoner, som fortsättningsvis kommer benämnas som respondenter, hur de ser på sin framtida roll inom skolans verksamhet. Vi har valt att inte studera fritidspedagogens roll i fritidshemsverksamheten utan riktar in oss på fritidspedagogens arbetsuppgifter i klassrummet då vi tycker att deras arbetsuppgifter ser olika ut beroende på vilken verksamhet de befinner sig i. Vi ser det som att fritidspedagogens arbetsuppgifter är mer självklara i fritidshemsverksamheten än vad de är i skolans klassrum.

Uppsatsen är disponerad på ett sådant sätt att den presenterar definitioner av centrala begrepp och en förankring i aktuella styrdokument. I vårt syfte presenteras de frågeställningar som ligger till grund för den genomförda studien. I forskningsbakgrunden berör vi ämnen som vi tror kan vara till hjälp för läsaren och ge en djupare förståelse inom ämnet för att på så sätt få ett sammanhang. I metoddelen beskrivs hur vi har gått tillväga och bearbetat insamlat material samt en beskrivning av vår vetenskapsteoretiska utgångspunkt vi har haft. I resultat och analys presenteras respondenternas svar och i diskussionen har forskningsbakgrunden, respondenternas svar samt våra synpunkter flätats samman. Sist kommer en kort sammanfattning av hela arbetet och förslag till vidare forskning.

1.1 Syfte

Syftet med studien är att få en bild av några fritidspedagogers uppfattningar av sitt arbete i klassrummet samt hur de ser på sin framtida yrkesroll.

1.2 Frågeställning

Med utgångspunkt i ovanstående syfte ställer vi oss följande frågor:

- Vilka arbetsuppgifter beskriver fritidspedagogen att de har i klassrummet?
- Hur ser fritidspedagogen på sin roll i framtidens skola?

1.3 Begreppsförklaring

I vår uppsats kommer vi att benämna alla elever som *barn* och detta innefattar elever i skolan samt elever i fritidshemmet. Med *samverkan* menar vi samarbetet mellan all personal som arbetar inom skolans verksamhet. I den litteratur som vi bearbetat har vi stött på orden samarbeta och samverka och valt att rikta in oss på ett ord i uppsatsen för att göra det lättare för läsaren.

1.4 Förankring i styrdokumentet

Vi kommer i följande text att redogöra för gällande styrdokument bland annat Skollagen, läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet från 2011 samt Allmänna råd för kvalitet i fritidshem från 2007 för att visa på att fritidshemsverksamheten har mål att sträva mot gällande barnen i denna verksamhet.

Fritidspedagogen arbetar enligt skollagen (SFS, 2010:800), en lag som är given av Sveriges riksdag och är den som styr i skolans verksamhet. Fritidshemmet ska enligt skollagen komplettera förskoleklassen och grundskolan samt utveckla och stimulera barnens lärande, erbjuda dessa en meningsfull fritid, ha en överblick samt se till dennes behov (a.a.). Enligt läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Skolverket, 2011b) är skolans uppdrag att övergripande arbeta med mål som barnen ska få möjlighet att utveckla och lära. Alla som arbetar inom skolan ska arbeta för att förena omsorg samt att utveckla varje enskild individ. Skolan ska möta varje barn med respekt och ge trygghet och därmed också sträva efter att vara en levande social gemenskap. Det handlar om att ge barnen en helhet där skolan måste arbeta med olika kunskapsformer där barnet får möjlighet att pröva, utforska, tillägna sig och forma olika kunskaper och erfarenheter. På så vis ska barnen få möjlighet att uppleva olika uttryck för kunskap och lära sig på olika sätt. Skapande arbete och lek är betydelsefulla delar i det aktiva lärandet och barnen ska ges tillfälle att använda sin kreativitet, nyfikenhet och självförtroende till att vilja pröva egna idéer och lösa problem. Drama, rytmik, dans,

musicerande och skapande i bild, text och form i skolans verksamhet ska finnas där för att barnen ska få prova och utveckla olika uttrycksformer, känslor och stämningar (a.a.).

Skolverket (2007) i allmänna råd för kvalitet i fritidshem trycker på att fritidshemmet är en viktig del i skolans och barns utveckling och lärande. Genom fritidshemmets komplettering av skolan kan de tillföra en mångsidighet och ytterligare perspektiv på lärande. Exempel på detta är enligt skolverket (a.a.) sättet att inrikta sig på barns sociala utveckling, hälsa, omsorg och det sociala livet.

2 Forskningsbakgrund

I det här kapitlet kommer vi att behandla fritidshemsverksamhetens historia för att skapa en förståelse för fritidshemmets uppkomst och utveckling för att vidare kunna förstå fritidspedagogens arbetsuppgifter i skolan. Vi belyser även samverkan mellan de olika yrkeskategorierna vilket innefattar grundskollärare och förskollärare. I vårt sökande av litteratur har vi gått tillväga på så sätt att vi sökt i bibliotekets databas på Högskolan Kristianstad efter relevant litteratur. Vi har i huvudsak sökt på fritidspedagog, fritidshem, samverkan och yrkesroll. Genom författarna har vi fått tips på andra böcker som har varit relevanta för vår forskningsbakgrund.

2.1 Fritidshemsverksamhetens historia

Rohlin (2012) tar oss tillbaka till industrialismens framväxt och förklarar hur den hade till följd att storstäderna växte sig större. Arbetare lämnade jordbruket och sökte försörjning inom industrin. Arbetsdagarna var långa och förknippade med arbetslöshet. I storstäderna blev de omkringdrivande barnen som ofta tillhörde arbetarklassen ett problem då de ibland blev tvingade till tiggeri vilken i sin tur kunde leda till kriminalitet. Skolan krävde åtgärder på detta växande problem och oron för barns uppväxtvillkor ledde till att det under 1900– talet startades verksamheter med syfte att hjälpa människor som var i nöd. Arbetsstugan grundades med syfte att förhindra skolk och tiggeri och är därmed föregångare till det som idag är fritidshem.

Vidare menar Rohlin (2012) att under 1930– och 1940– talet försvann arbetsstugorna och eftermiddagshemmen tog form, detta visade på vilken tid på dagen som verksamheten var avsedd att fungera. Den fokus som hade legat på både arbetsstugorna och eftermiddagshemmen var disciplin, men där arbetsstugorna bara hade erbjudit aktiviteter som var relaterade till arbete erbjöd nu eftermiddagshemmen fria aktiviteter så som lek och utevistelse samt läsläsning. Det ”moderna fritidshemmet” skapades under 1970– talet till följd av att kvinnor fick en större utbredning på arbetsmarknaden och behovet av omsorg ökade. I mitten av 1990–talet föreslog regeringen en förändring i organisationen av fritidshemsverksamheten, förskola och grundskola och det talades om en helhetssyn på individen. Vidare menar Rohlin (a.a.) att målet med fritidshemsverksamheten inte uppstår i ett

tomrum och syftet samt funktionen med fritidshemsverksamheten är beroende av de olika tidsperioderna.

Precis som fritidshemsverksamheten skiftat under tid har även de som varit ansvariga för verksamheten förändrats menar Haglund (2004). Benämningen har inte alltid varit fritidspedagog, utan var från början barnträdgårdsledarinnor som inriktade sig mot yngre barn som inte börjat skolan än. Anledningen till detta var att barnträdgårdsledarinnorna redan arbetade i arbetsstugornas lokaler under förmiddagen när skolbarnen var i skolan och fick därför arbeta inom fritidshemsverksamheten då de redan befann sig i lokalerna. Arbetet med de äldre barnen, enligt Haglund (a.a.) de yngre skolbarnen, föll sig som en naturlig påbyggnad till barnträdgårdarnas verksamhet. 1965 kom benämningen fritidspedagog då förskollärarna behövdes inom förskolan och det blev därför nödvändigt att starta en utbildning som riktade sig mot skolbarnens omsorg efter skolan och därav börjades det utbildas fritidspedagoger.

2.2 Fritidspedagogutbildningens historia

Johansson (2011) beskriver hur Socialstyrelsen, som under 1950-talet var en central tillsynsmyndighet, krävde en större pedagogisk kompetens i fritidshemmet. Detta ledde till att det under 1960-talet, då fritidshemmet började byggas ut, ökade intresset för att starta en särskild utbildning för att leda fritidshemsverksamheten. Till en början var syftet enligt Socialstyrelsen att det skulle vara en påbyggnadsutbildning för förskolelärare som arbetade inom denna verksamhet. Tidigare var fritidspedagogutbildningen endast en gymnasial praktisk yrkesutbildning men år 1964 startades den första försöksutbildningen vid förskollärarseminariet i Norrköping och var då endast förlagd på ett år. Utbildningens huvudsakliga inriktning var riktad mot arbete med barn i låg- och mellanstadieåldrarna (Calander, 1999; Johansson, 2011).

Kort där efter blev fritidspedagogutbildningen tvåårig och yrket utökades och under utbildningen skulle fritidspedagogen få en behörighet i att arbeta med allmänna fritidsfrågor samt med barn i de yngre åldrarna (Johansson, 2011). Fritidspedagogutbildningen flyttades till lärarutbildningen under 1975–1977 och målet med detta var att ge de studerande en bredare kunskap om varandras sysselsättningar och på så vis bidra till ett bättre samarbete (Calander, 1999; Johansson, 2011). Vidare beskriver Johansson (2011) hur fritidspedagogutbildningen blev likställd med andra högskoleutbildningar och detta innebar

att kunskapsinnehållet skulle stödja sig mot en vetenskaplig grund. Inte förrän 1993 blev utbildningen förlängd till tre år och 2001 slogs utbildningarna samman och fick den samlade beteckningen ”lärare” för hela utbildningen. Utbildningen med inriktning mot fritidshem blev sammanlagt tre och ett halvt år jämfört med den tidigare utbildningen på tre år. Samtidigt försvann beteckningen fritidspedagog som utbildningsprogram inom högskolan och den formella benämningen blev istället *lärare med inriktning mot arbete i fritidshem*. Avsikten var att skapa flexibilitet så att lärare kunde arbeta både i skolan och i fritidshemsverksamheten. Johansson (a.a.) poängterar att detta arbetssätt redan inträffat då fritidspedagoger i regel redan kombinerade arbetet i skolan med arbetet i fritidshemsverksamheten.

Bäst i klassen, en proposition som skrevs under 2009 (Prop.2009/10:89) föreslog att lärarexamen ska ersättas av fyra nya examina: förskolläraryxamen, grundskolläraryxamen, ämnesläraryxamen och yrkesläraryxamen vilket trädde i kraft och började gälla från och med den 31 december 2010 och råder än idag.

2.3 Fritidspedagogens inträde i skolan

Rohlin (2011) beskriver hur helhetsperspektivet introduceras under 1970-talet detta på grund av två statliga utredningar; Barns Fritid (SOU 1974:42) och den så kallade SIA-utredningen (SOU 1974:53) om skolans inre arbete. Hansen (1999) talar även om dessa utredningar och pekar på helhetssynen på barnet och skolans vidgade roll i samhället. Det handlar om att skolan måste samarbeta med andra myndigheter som exempelvis fritidshemspolitiken. Johansson (2011) menar att det handlar om ett gemensamt ansvar för barnens hela dag och pekar på att detta inte var en enkel uppgift då det på den tiden fanns så kallade ”öppna fritidshem” som var fristående från skolorna. Skolan och de ”öppna fritidshemmet” representerade två olika traditioner och pedagogiska kulturer där skolans kultur innebar en inriktning på undervisning och var även mer tidsstyrd medan fritidshemmet kultur mer inriktade sig på omsorg och tillsyn där det trycktes mer på fria aktiviteter och barns fria val.

Vidare menar Johansson (a.a.) att i den avslutande rapporten (SOU 1985:12) kom ett förslag från kommittén att fritidshemsverksamheten i framtiden skulle ligga i anslutning till skolbyggnaden för att en samverkan skulle kunna ske. Kommittén menade att det handlar om samma barn och en samverkan måste ske då pedagogerna har samma uppdrag. Hansen (1999) menar att det även handlade om ekonomiska fördelar med att samma lokaler används

till två olika verksamheter. Rohlin (2012) ger oss det samlade begreppet barnomsorg som uppstod när de två verksamheterna slogs ihop och de fristående fritidshemmen försvann. För att visa på att fritidshemmet var en pedagogisk verksamhet kom socialstyrelsen ut med ett pedagogiskt program för fritidshemmet år 1988. I detta program finns beskrivningar som skulle underlätta fritidshemsverksamhetens planering och utvärdering. Samtidigt poängteras i programmet att personalen måste utgå från barnens sociala och kulturella situation i valet av innehåll i verksamheten. Detta arbetssätt skulle också ta tillvara på barnets kompetens och intresse som är viktiga för barnen (Socialstyrelsen, 1988). Johansson (2011) talar om hur fritidshemmet och skolan under mitten av 1990-talet fick samma styrdokument och skolverket tog över ansvaret från Socialstyrelsen gällande fritidshemsverksamheten.

Rohlin (2011) beskriver att under 1990-talets senare del slås det fast att förskolan, skolan och skolbarnsomsorgen ska integreras. Detta för att skapa en helhet i den pedagogiska verksamhet som gäller barns utveckling och lärande. Fritidshemsverksamheten skrevs vid denna tidpunkt in i skollagen samt i läroplanen 1994. Det är i mötet mellan förskollärare, fritidspedagoger och grundskollärare som en helhetssyn blir möjlig och arbetslaget bidrar till en samverkan (a.a.).

2.4 Fritidspedagogens syn på sin yrkesroll och huvudsakliga arbetsuppgifter

Hansen (1999) beskriver att det finns ett återkommande problem när det gäller yrkesidentiteten hos fritidspedagogen och menar att yrkesrollen ofta ses som ”luddig” och yrket kan ses som ”okänt”. Hansen (a.a.) kopplar detta till Johansson (1984) där fritidspedagogerna i hans studie pekar ut vad de inte är snarare än vad de faktiskt är. Fritidspedagoger är inte lärare, inte förskollärare, inte föräldrar. ”Luddigheten” som Hansen (1999) talar om syftar till svårigheten att avgränsa fritidspedagogens uppgifter.

Hansen (2000) menar att yrkesgruppen fritidspedagoger i förhållande till grundskollärare och förskollärare har mer problematisk ställning när det gäller att kunna avgränsa yrkets pedagogiska arbetsuppgifter. Enligt författaren (a.a.) har fritidspedagogen inte alltid hittat eller tilldelats sin rätta plats i dagens skola detta trots deras behörighet där de kan vara ett viktigt komplement till grundskolläraren och förskolläraren. Fritidspedagogen kan lätt få en roll som utfyllnad och de får ofta hoppa in och ta arbetsuppgifter som ingen annan har tid med. Fritidspedagogens främsta arbetsuppgifter är enligt Hansen (a.a.) att i sin yrkesroll övergripande kunna arbeta med barns sociala kompetens samt grupprelationer. Den innefattar

även att i praktiska och konkreta sammanhang arbeta med erfarenhetsbaserat lärande, alltså att lärandet har sin utgångspunkt i barns egna erfarenheter.

Andra viktiga arbetsuppgifter är att ge omsorg och bidra till att barnet blir självständigt och tryggt (Hansen, 2000; Torstenson-Ed & Johansson, 2000). Även de sociala förmågorna betonas starkt och det handlar om att kunna fungera i en stor grupp samt att vara en bra kompis. Hansen (2000) beskriver att många fritidspedagoger betonar att det som utåt sett ses som ett osynligt arbete är egentligen medvetet och planerat. Torstenson-Ed och Johansson (2000) pekar på skillnaderna på hur de olika yrkesgrupperna ser på pedagogik och beskriver att lärare ser den som ett strukturerat och planerat innehåll medan fritidspedagogen mer ser det som kunskap om barn för att kunna leda och följa upp ett innehåll bestämt av barnen. *”Fritidspedagogerna beskriver lärarna som experter på att läsa, räkna och skriva, lärarna ser fritidspedagogerna som experter på omsorg”* (Torstenson-Ed & Johansson, 2000, s.79). Även Klerfelt (1999) har beskrivit fritidspedagogens yrkesroll och menar att denne inte kallar sig lärare utan att den ligger närmre rollen som ledare då en fritidspedagog i formell mening inte undervisar. Vidare menar författaren (a.a.) att fritidspedagogen inte bara leder verksamheten utan även är en deltagare i den, det vill säga fritidspedagogen använder sig själv som modell och på så sätt kan fritidspedagogen vara en förebild för barnet.

Klerfelt (a.a.) menar att det oftast finns två fritidspedagoger i verksamheten och gruppen kan på nära håll bland annat se hur dessa samspelar, fattar beslut, samtalar, möter andra barn och samspelar med föräldrar och lärare. Detta menar författaren (a.a.) skapar en mästare-lärlingssituation där barnet genom att imitera på så sätt kan överta ett mönster för att kunna hantera samspelssituationer. Någon konstruerad lärarroll behöver fritidspedagogen inte gå in i då denne på bästa sätt försöker lösa situationer som uppstår i samspelet mellan flera människor.

Hansen (2000) talar om att förstärka yrkesrollen hos fritidspedagoger genom att de ska arbeta med praktisk/estetiska ämnen som exempelvis bild, musik, drama. Dock menar författaren (a.a.) att detta inte bör vara fritidspedagogens huvudsakliga arbetsuppgifter utan pekar på att fritidspedagogen ska arbeta med grupprelationer, social och allmän utveckling hos barn och att arbeta konkret och praktiskt med barns lärande i olika sammanhang. Calander (1999) beskriver hur fritidspedagogen är en länk mellan skolans teoretiska innehåll och den praktiska

tillämpningen och det är i dessa praktisk/estetiska ämnen som fritidspedagogen kommer till sin rätt.

Hansen (1999) har i en studie om fritidspedagogers syn på sin egen yrkesidentitet kommit fram till att de beskriver sina huvudsakliga uppgifter som, a) omsorg, hjälp och stöd i vardagen, b) stöd för barns utveckling, främst på det sociala området, och c) stöd för barns lärande. Hansen (2000) beskriver även skillnaden på lärare och fritidspedagoger och menar att lärare är mer riktade och gör något konkret för att uppnå ett lärande medan fritidspedagogerna måste hålla sig medvetna i sitt förhållningssätt, hur man handlar och tänker för att barn ska utvecklas och lära sig. Calander (1999) beskriver detta som att fritidspedagogerna kläms mellan fritidens lärande och skolundervisningen.

Liksom Hansen (1999) har även Haglund (2004) redogjort för olika strukturer som fritidspedagoger kan arbeta efter i skolan. Han benämner dem som det *socialt inriktade systemet*, det *ämnesinriktade och arbetsdisciplinerade systemet* och slutligen det *traditionsintegrerade systemet*. Med det *socialt inriktade systemet* menar Haglund (a.a.) att fritidspedagoger försöker avgränsa sitt arbete med skolan för att på så sätt inte förlora sin självständighet eller få rollen som hjälplärare. Social kompetens och trygghet i barngruppen är det centrala i systemet. De verktyg som används under aktiviteter är ofta drama, dans, bild och form eller motoriska övningar och är där med praktiska. Det *ämnesinriktade och arbetsdisciplinerade systemet* bidrar till att fritidspedagogen fungerar som en resurs i klassen eller som stöd till enskilda barn. I detta system är skolämnena det som styr hur aktiviteterna ska utformas och fritidspedagogen finner sig i detta och anpassar sig efter de regler som föreligger. I det *traditionsintegrerade systemet* försöker fritidspedagoger och lärare att sammanlänka sina lärandetraditioner. Med detta menas att en fritidsaktivitet kan genomföras under förmiddagen i skolan på samma sätt som en skolaktivitet, exempelvis räkna, kan genomföras på eftermiddagen i fritidshemsverksamheten. Skolverket (2011a) beskriver hur fritidspedagogen känner att deras behörighet inte utnyttjas fullt ut och de förväntas vara den som håller ihop skolverksamheten. Detta kan leda till en viss irritation hos fritidspedagogerna och en viss brist på tillfredsställelse kan uppstå i arbetet.

2.5 Samverkan

Torstenson-Ed och Johansson (2000) beskriver hur fritidspedagogen på 1990-talet går in i skolan, med sin praktiska bakgrund för att samarbeta med lärarna och deras teoretiska

bakgrund. Liksom Hansen (1999) tidigare sagt menar även Torstenson- Ed och Johansson (2000) att fritidspedagogsrollen upplevs som ”luddig” och att denna otydlighet även gäller statusmässigt. Kärrby (2000) talar om en utveckling för en vidare syn på kunskap och lärande där förskola, grundskola och fritidshem ska samverka. Syftet med denna samverkan är att skapa ett gemensamt synsätt på barnen. Författaren (a.a.) poängterar samverkan ur barnets perspektiv och menar att de skapar en kontinuitet i barns lärande vilket skapar förutsättningar för ökad förståelse av omvärlden och kunskapen blir meningsfull.

Vidare menar Kärrby (a.a.) att det även kan uppstå problem med denna samverkan mellan de tre lärarkategorierna när de skiljer sig åt i vad som är kunskap och vilka metoder som ska användas för att uppnå ett lärande. Skolan har en tendens att dominera, vilket medför att förskolans och fritidshemmets uppgifter läggs åt sidan. Författaren (a.a.) poängterar för att samarbetet ska fungera krävs gemensam tid till att planera samt att diskutera innehållet, vilka arbetsmetoder som ska användas och vilka gemensamma mål verksamheten ska sträva mot. Johansson (2011) menar likt Kärrby (2000) att samverkan inom arbetslaget styrs av mönster, relationer och en strävan efter gemensamma mål och menar att det krävs engagemang för att resultat i samverkan ska uppnås. Även Calander (1999) talar om denna samverkan som en aning problematisk och menar likt Kärrby (2000) att det kan finnas en dominans mellan lärare och fritidspedagoger i möte. Denna dominans visar sig när skolans regelsystem och normer tar över verksamheten vilket leder till att fritidspedagogens arbete anpassas till skolan och fritidspedagogen blir mer som en lärare. Integreringen i skolans verksamhet är att ta ”det bästa” från olika yrkeskulturer inom pedagogiken för att främja utvecklingen menar Calander (1999).

Torstenson-Ed och Johansson (2000) refererar bland annat till Hansen (1999) och Calander (1999) som i sin forskning kommit fram till att fritidspedagogen blir stödtrupper och hjälplärare åt lärarna vilket medför ökade resurser under skoltid.

3 Metod

I detta kapitel kommer vi presentera vår vetenskapsteoretiska utgångspunkt, datainsamlingsmetod och varför vi valt just denna. Vi kommer även beskriva vårt urval, undersökningsgrupp, analysmetod samt våra forskningsetiska överväganden.

3.1 Fenomenografi -vetenskapsteoretisk utgångspunkt

Fenomenografin utformades av Ference Marton vid Göteborgs universitet på 1970-talet och till hjälp hade han en forskningsgrupp som kallades INOM-gruppen det vill säga INläring och OMvärldsuppfattningar. INOM-gruppen ville få svar på frågor om hur människor tänker om och beskriver sina studier. Med tiden koncentrerades de fenomenografiska studierna mer på att kartlägga vissa fenomen. Med fenomen menas att ta reda på hur människor tänker om något eller uppfattar något och detta kallas inom fenomenografin för ett andra ordningens perspektiv (Claesson, 2008).

Marton och Booth (2000) menar att fenomenografin är en metod, det vill säga ett försök till att behandla forskningsfrågor som handlar om lärande och förståelse i pedagogiska miljöer. Inom fenomenografin uppfattas fenomen olika beroende på vem det är som uppfattar fenomenet. För att få fram ett resultat inom fenomenografin krävs det enligt Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) att metoderna för datainsamling inbjuder människor till att tänka och reflektera och på olika sätt dela med sig av sina erfarenheter för att på så sätt få fram ett resultat. Marton och Booth (2000) menar att när flera människor talar om ett fenomen uppstår en variation och det är i variationen av olika människors sätt att förstå och uppfatta sin omvärld som är intressant i den fenomenografiska studien. Vidare menar författarna (a.a.) att det gäller för oss som forskare att vara öppna för variationer och hitta samt beskriva skillnader som är relevanta, det vill säga att forskaren måste ta ut det centrala som är relevant för att sedan kunna placera detta i kategorier som går in mer och mer på djupet av ett fenomen. Dessa kategorier utgår då från ett andra ordningens perspektiv, det vill säga hur vi som forskare tolkar människans sätt att tänka kring olika fenomen.

Vi har inspirerats av fenomenografin då vi vill få reda på hur några fritidspedagoger uppfattar sina arbetsuppgifter i klassrummet samt hur de ser på sin framtida roll i skolans verksamhet. Vi har dock inte kategoriserat resultaten i analysen så som fenomenografin menar utan vår

fokus har varit att ta reda på deras uppfattningar ur ett andra ordningens perspektiv. Med detta menar vi att vi som forskare ser på hur våra respondenter uppfattar och tänker kring sina arbetsuppgifter samt deras syn på sin framtida roll i skolans verksamhet. Vi vill som Claesson (2008) beskriver ta reda på hur olika människor tänker om eller uppfattar olika fenomen.

3.2 Datainsamlingsmetod

Vi har valt att genomföra kvalitativa intervjuer med fem (5) fritidspedagoger som har arbetat mellan 12 och 34 år inom fritidsverksamheten. Intervjun är *semistrukturerad* där vi har ställt totalt sex frågor samt under intervjuens gång har vi kunnat ställa spontana följdfrågor. Denscombe, (2000) och Bryman (2006) beskriver *semistrukturerade* intervjuer och menar att intervjuaren kommer med en färdig lista med dem ämnena som ska beröras och frågor som ska besvaras. På detta sätt har respondenten möjlighet att utforma svaren på ett fritt och eget sätt, därför bör intervjuaren hålla sig flexibel med sina frågor och kan därmed ställa följdfrågor som inte finns med i den färdiga listan men som ändå går att anknyta till det som respondenten sagt (Denscombe, 2000; Bryman, 2006). Vi har valt att koncentrera oss på några få öppna intervjufrågor för att kunna gå in mer på djupet och därmed få en mer omfattande diskussion kring dessa samt att intervjun blir mer som ett avslappnat samtal istället för något som kan liknas vid en utfrågning. Patel och Davidson (2003) beskriver fördelen med en kvalitativ intervju där respondenten uppmuntras till att ge friare svar och följdfrågorna kan varieras och vara mer öppna (a.a.).

3.3 Urval och undersökningsgrupp

Våra studier har genomförts med fem (5) olika fritidspedagoger från fyra slumpmässigt utvalda skolor belägna i nordöstra Skåne. Vi har riktat in oss på en specifik kommun och inom denna sökt slumpmässigt på internet efter skolor i nordöstra Skåne. Vi har sedan tagit kontakt med rektorer via mail som har tipsat oss om fritidspedagoger med minst tio års erfarenhet inom yrket. Anledningen till att vi valde fritidspedagoger med minst tio års erfarenhet är för att vi vill se skillnaden på yrkesrollen i sin förändring över tid. Fritidspedagogerna som var intresserade av att bli intervjuade kontaktade oss via mail och vi bokade in individuella möten med dessa. Vi har valt att ge respondenterna fingerade namn och de kommer få följande namn i uppsatsen; Anna, Anja, Britta, Calle och Doris. Anna och Anja arbetar på samma skola och har båda fått namn på A.

3.4 Genomförande och analysmetod

Via mail fick vi genom olika rektorer kontakt med fem (5) olika fritidspedagoger som visade intresse för vårt examensarbete och välkomnade oss till sina arbetsplatser. Väl på plats har vi suttit i en ostörd miljö och fört ett samtal mellan oss och fritidspedagogen. Vi tog hjälp av en ljudinspelningsfunktion på mobiltelefonen. Denna funktion har vi testat att använda oss av innan den semistrukturerade intervjun ägde rum och insåg att denna funktion var likvärdig med en diktafon. Denscombe (2000) beskriver hur minnet inte är fullt tillförlitligt vid intervjuer och menar på att ljudinspelningar därför är nödvändiga då dessa spelar in all information som sägs och detta kan i sin tur kontrolleras av andra forskare (Denscombe, 2000; Bryman, 2006).

Vi har fått ett godkännande av samtliga fritidspedagoger att få spela in intervjun på mobiltelefonen. Innan intervjun har vi presenterat oss för vår respondent, som i fortsättningen kommer benämnas som respondenter, och berättade lite allmänt om vad vi läser för inriktning på Högskolan i Kristianstad och när detta var klart ställde vi en inledande fråga och intervjun flöt på. Intervjufrågorna finns som bilaga 1 och samtliga av dessa frågor ställdes till respondenterna. Följdfrågorna har vi valt att inte skriva ner då dessa är helt beroende av vad respondenten säger under samtalet och är med andra ord spontana.

Vi har bearbetat insamlad data genom att lyssna igenom intervjuerna vid ett flertal tillfällen och fört anteckningar samtidigt vid sidan om. Därefter har vi kunnat sätta dem i olika kategorier där vi tar ut påståenden och viktig inomformation som kan vara till grund för våra frågeställningar. Patel och Davidson (2003) beskriver att genom att göra regelbundna analyser vid kvalitativa undersökningar exempelvis direkt efter intervjun får vi som forskare idéer om hur vi ska kunna gå vidare vid nästa intervjutillfälle och därför blir det lättare att analysera materialet då det ligger färskt i minnet. Längden på våra intervjuer har igenomsnitt varit runt 20 minuter, dock har vi inspelat material som är upp emot en timme långa där intervjun gått över i ett samtal. Vi ser då denna information som ej relevant för vår forskning och har med hänsyn till våra respondenter valt att inte bearbeta denna då vissa saker har sagts i förtroende till oss.

3.5 Etiska överväganden

Vi har följt de fyra grundläggande individskyddskraven:

- 1 *Informationskravet* – det är viktigt att informera undersökningsdeltagarna om uppgiftens syfte samt att deltagandet är frivilligt och att det går att avbryta sitt medverkande. Det är viktigt att berätta för deltagarna att insamlade uppgifter inte kommer användas till något annat syfte.
- 2 *Samtyckeskravet* – undersökningsdeltagarna måste själva bevilja sin medverkan och de medverkande har rätt att bestämma om villkoren i sitt deltagande. De har även rätt att avbryta utan negativa konsekvenser.
- 3 *Konfidentialitetskravet* – personuppgifter får inte ges till obehöriga och all information är sekretessbelagt. Deltagarna ska inte gå att identifiera vid publicering av uppsats.
- 4 *Nyttjandekravet* – insamlad information får endast användas i forskningssyfte.

(Vetenskapsrådet, 2002)

Intervjun var frivillig och respondenterna fick ovanstående information innan den påbörjades. De svar som vi fick fram har endast använts i forskningssyfte samt med respekt för respondenterna har vi gett dem fingerade namn. Ljudfilerna kommer att bevaras fram till att uppsatsen har blivit godkänd och därefter kommer vi radera dessa.

4 Resultat och analys

I följande kapitel kommer vi redogöra för vad våra respondenter har sagt i intervjuerna och vi har kategoriserat deras intervjusvar. Samtliga respondenter har någon av de gamla utbildningarna som fritidspedagog och har även varit verksamma inom yrket sedan de alla tagit sin examen.

4.1 Vad gör fritidspedagogerna i klassrummet

Samtliga av våra respondenter är väl medvetna om vad de gör i klassrummet och kan snabbt tala om för oss vad deras arbetsuppgifter är. Det är allt från idrott, musik och rytmik, lärande lek, socialt samspel, hemkunskap och temaarbete. Vad de fem fritidspedagogerna har gemensamt är att de alla arbetar med de praktiskt estetiska ämnena i klassrummet.

Jag är ensam ansvarig för två ämnen och skriver omdömen i dem och det är bild och det är musik. /.../ Detta är två estetiska uttryck bägge två som kräver ett annat sätt än papper och penna.

Britta, fritidspedagog

Till skillnad från Britta som har en given plats i ett arbetslag arbetar Anna mer övergripande över hela skolan, och menar på att där det behövs mest hjälp hoppar hon in. Hon trycker på att det är viktigt att gå över gränser och vara flexibel i sin yrkeskår men poängterar också att hon vet vad hon är utbildad till.

Anja talar om hur läraren har huvudansvaret och menar:

Vi gillar inte det här med att dela upp det, utan vi jobbar som ett team, vi jobbar tillsammans med barnen.

Anja, fritidspedagog

4.2 Skillnader på fritidspedagogers arbete förr och nu

Britta och Calle som arbetat längst inom fritidshemsverksamheten kan se en stor skillnad när det gäller deras arbete förr och nu då fritidshemmet var en fristående verksamhet. Båda poängterar att det gällde att ta de chanser som uppstod för att få in en fot i skolans verksamhet.

Om du tänker tillbaka långt, långt, långt, förr så jobbar ju inte vi i skolan utan då var vi på fritan hela dagen. /.../ Man fick ju bry sig om skolan för det var ju skolans schema som satte mitt innehåll.

Britta, fritidspedagog

Det är ju natt och dag /.../ den största skillnaden är att fritidspedagogen idag har en plats i undervisningen, så var det inte från början utan det var mer på nåder. Man fick gå in och ha lite brännboll kanske, så började man få idrotten för det tyckte inte lärarna var så roligt och ha och sen så fick man in en fot i något annat ämne.

Calle, fritidspedagog

Även Doris ser en stor skillnad och menar att idag är det mer tidsstyrt och grupperna är större. Fritidshemsverksamheten går mer och mer mot skolans sätt att arbeta och det blir svårare att få en bredd inom arbetslaget. Anja ser det som att pedagogiken inte ligger fullt i fokus utan att det praktiska tar tid från det huvudsakliga arbetet.

Det pedagogiska är ju inte 100 % utan det är kanske 75 och 25 % är det andra kringjobbet så att säga. Sen tar man ju också på sig olika uppdrag runt omkring, jag är facklig och sitter i anti- mobbningsgruppen det tar ju också tid.

Anja, fritidspedagog

Samtliga av de intervjuade fritidspedagogerna är överens om att barngrupperna har blivit väldigt stora vilket resulterar i att det blir svårt att se varje barn då en större barngrupp inte automatiskt medför mer personal.

Den stora skillnaden idag det är ju otroliga stora barngrupper, när jag började som fritidspedagog var det två personal heltid på 17 barn./.../ Nu är det väldigt intensivt alltså som fritidspedagog de drar ju ner otroligt mycket på tjänster och hur många man får vara per barn. Nu är det okej att vara 24 barn på en vuxen innan var det nio barn på en vuxen.

Anna, fritidspedagog

Anna och Calle poängterar att idag som fritidspedagog i skolans verksamhet innebär arbetet inte bara att arbeta i skolans klassrum utan det kommer en eftermiddag som kräver lika mycket engagemang av fritidspedagogen.

Allting går i 110, hela min dag går liksom så, ingen rast alls och sen ska man bara byta om och sen ska man "tjoho" in i nästa verksamhet och vara exakt lika pigg.

Anna, fritidspedagog

4.3 Fritidspedagogen integreras med skolan

De fritidspedagoger vi har intervjuat har alla positiva tankar om integreringen mellan fritidshemmet och skolan men det finns även negativa tankar. En gemensam åsikt som fritidspedagogerna har är att de får ett helhetsperspektiv på barnet. Samtliga anser att det är kul att ha ansvar för egna lektioner.

Vi kan bidra med mycket, mest det praktiska då ju med de praktiska ämnena. Det finns ingenting som säger att vi kan hålla i läsningen eller matten fast kanske på ett annorlunda sätt än vad läraren gör.

Anja, fritidspedagog

Att arbeta i arbetslag är positivt enligt fritidspedagogerna, att kunna samverka med förskole – och grundskolelärare gör så att fritidspedagogerna känner att deras kompetens ses som värdefull. Det är också här det negativa tankarna om integreringen med skolan kommer upp i intervjuerna. Det är i det här samarbetet med skolan som fritidspedagogerna ofta blir en resurs och ses som hjälplärare.

Det finns alltid år då det inte finns tillräckligt med pengar utan då snävar man in timmarna och sånt där då man får förfrågan om att "kan inte du jobba som personlig assistent i år?". /.../ så jag säger att det är att använda min kompetens på fel sätt nu drar du inte nytta av allt jag kan.

Britta, fritidspedagog

Att vi är mer inne i skolan det tycker jag är bra, bara man inte blir hjälplärare utan att man får göra det man är bra på och ska göra, det tycker jag är det viktigaste.

Doris, fritidspedagog

4.4 Fritidspedagogernas framtidstro

Samtliga av de fritidspedagoger vi intervjuat är överens om att fritidspedagogen behövs i framtidens skola då läraren inte klarar sig utan denne i och med de stora barngrupperna.

Samtidigt trycker de på att den sociala kompetensen är en viktig del av livet vilket fritidspedagogerna anser sig vara experter på.

Det är stora grupper och man ska finnas till för alla så jag tycker att redan nu så skriker de efter att de vill ha en till i klassrummet och jag tycker att vi medför väldigt mycket annan utbildning och annan kompetens som inte alla har både det sociala och sen är vi experter på prest-ämnena.

Anna, fritidspedagog

Man klarar inte sig utan fritidspedagogen för social kompetens är viktigare än någonsin, alltså det är ju bara så att det är ju någonting man verkligen behöver, kunna vara flexibel och samarbeta.

Doris, fritidspedagog

Majoriteten av de intervjuade ser också att det kommer ske en förändring i fritidspedagogens position i skolverksamheten och att utbildningen kommer förändras. Anja och Calle pratar om utbildningens förändring och menar på att det inte kommer finnas rena fritidspedagoger i framtiden.

För det första tror jag inte att det är så många som kommer läsa till fritidspedagog utan man inriktar sig mest på lärare eftersom att man inte får någon legitimation i fritidspedagogik.

Anja, fritidspedagog

Jag är tveksam till om den här yrkeskategorin finns kvar sen om tio, femton år kanske vi finns kvar för det gör vi säkert, men längre fram så ser jag en helt annan skola där vi alla har typ samma grundutbildning där man kanske inriktar sig på olika ämnen.

Calle, fritidspedagog

Avslutningsvis har vi valt att ställa en och samma fråga till våra respondenter om hur de ser på sin framtida roll i skolans verksamhet och har medvetet valt att stapla upp dessa citat för att visa vad var och en av dem tycker samt för att få deras röst hörd.

Mina planer är att jag ska bli godkänd och att den utbildningen jag går ska bli godkänd som Lärare med inriktning mot idrott och hälsa. Så mina planer är att jag fortsätter så länge jag orkar hoppa som en Duracell-kanin. /.../ skulle vilja läsa någonting mer och bli lärare inom idrott och hälsa och någonting annat.

Anna, fritidspedagog

Jag hoppas att vi får den här legitimationen på idrotten så man kan vara ansvarig på idrotten till F-6 och kunna sätta betyg och skriva IUP och omdömen också som lärarna gör idag. Jag tycker det är viktigt att framhålla att vi också faktiskt kan men att vi måste ha den här legitimationen då. /.../ men samtidigt vill man inte släppa skolbiten /.../ finns det en chans att läsa upp fler ämnen så kommer jag göra det på lärarlyftet just för att styrka min roll.

Anja, fritidspedagog

Jag hoppas att jag kan få fortsätta vara en del i ett arbetslag för tror också på det här med det sociala samspelet också i yrkesrollen inte vara en ensamvarg som går in och ut.

Britta, fritidspedagog

Jag kan tänka mig att man måste läsa upp och bli gediget utbildad i de ämnena som man ska ansvara för helt enkelt och att det blir kanske mer att man, usch det är tråkigt att tänka på, men det kanske blir så att många fritidspedagoger kommer bli assistenter och gå in och göra sådana grejer istället och det tycker jag är riktigt hemskt kan jag ju säga för vi har så mycket att ge när det gäller den sociala biten framför allt.

Calle, fritidspedagog

Vi saknar lite framtidsplaner just för oss här, just nu så hänger det lite löst var man hamnar till hösten eftersom det då varit omorganisation från barnskola till renodlade klasser, väldigt olika storlek på barnkullarna som har gjort att vi har fått ändra arbetslag och sen framför allt beroende på vilken utbildning man har framöver så är det ju många frågor om var man kommer hamna och hur man kommer jobba så den frågan är lite svår att svara på.

Doris, fritidspedagog

Våra respondenter vill läsa vidare för att bli behöriga lärare i de ämnen som de redan undervisar i för att kunna styrka sin yrkesroll. De talar om den sociala biten och ser den som en viktig del i skolans verksamhet och menar på att det är just detta som fritidspedagogen kan bidra med.

4.5 Sammanfattning av analys

Våra respondenter är väl medvetna om vad de gör i klassrummet och är klara med vad deras arbetsuppgifter är. Självklart skiljer sig dessa arbetsuppgifter från skola till skola men alla kan beskriva vad de gör i klassrummet. Fritidspedagogerna arbetar med allt från idrott, musik och rytmik, hemkunskap, temaarbete och social kompetens. Vissa ämnen är fritidspedagogerna ansvariga för själva och en del arbetar mycket i halvklass. Vi kom fram till att de

fritidspedagoger vi har intervjuat oftast ansvarar för de praktiskt estetiska ämnena i klassrummet.

Arbetsättet för fritidspedagogerna skiljer sig åt, en del är alltid i samma klass medan andra hoppar in där det behövs som mest. Det nämns att en flexibilitet i sin yrkeskår krävs för att få en fungerande arbetsplats och att det är okej för alla som arbetar i skolans verksamhet att gå över gränserna och arbeta som ett team tillsammans med barnen. Trots att våra respondenter har olika lång arbetslivserfarenhet inom fritidshemsverksamheten kan de alla mer eller mindre se en skillnad på sitt arbetssätt förr och nu. Den stora skillnaden som de nämner är att fritidshemmet var fristående från skolans verksamhet för att sedan flytta in i skolans lokaler. Förr undervisade inte fritidspedagogerna, de hade inte en given plats i skolan dock vid enstaka tillfällen kunde fritidspedagogen hålla i brännbollen vilket gjorde att de fick in en fot i skolans verksamhet.

Samtliga av våra respondenter ser att grupperna har blivit väldigt stora och de anser att det resulterar till att det blir svårt att se varje barn då detta inte medför mer personal. De nämner också att fritidshemsverksamheten går mer och mer mot skolans sätt att arbeta och det blir därmed svårt att få en bredd inom arbetslaget. Det praktiska arbetet tar mer tid från det pedagogiska arbetet och kringjobbet som exempelvis pappersarbetet tar väldigt mycket tid. Att arbeta som fritidspedagog idag innebär att när skoldagen är slut har fritidspedagogen en del timmar kvar av sin arbetsdag och eftermiddagen kräver lika mycket engagemang som förmiddagen poängterar några respondenter.

Integreringen mellan fritidshemsverksamheten och skolan ser våra respondenter som positiv men det är också här det finns negativa tankar. Samtliga anser att det är positivt med att se barnet i ett helhetsperspektiv och det är kul att ansvara för egna lektioner. Att samverka i arbetslag det vill säga att samverka med förskol- och grundskollärare kan bidra till att deras kompetens ses som värdefull. Dock ligger det negativa i att fritidspedagogens kompetens ibland inte tas tillvara på rätt sätt utan dem upplever att de ses som resurs eller som hjälplärare.

Det finns en viss oro bland våra respondenter inför framtiden och deras framtida yrkesroll. Då våra respondenter inte räknas in i den gruppen som får lärarlegitimation, läser några vid sidan om för att bli behöriga i ett visst ämne. De som inte kompletterar sin utbildning för tillfället,

hoppas på att få chans att bygga på sin utbildning så att även de blir behöriga inom ett ämne. Med denna komplettering och behörighet i ett visst ämne får de sin lärarlegitimation och rätten till att undervisa i klassrummet. Den stora oron ligger i om fritidspedagogerna får vara kvar i skolans verksamhet eller om yrket kommer dö ut. De trycker på att den sociala kompetensen är en viktig del av livet samtidigt som de anser att läraren inte klarar sig utan fritidspedagogen i och med de stora barngrupperna.

Enligt våra respondenter finns inte rena fritidspedagoger i framtidens skola. Med rena fritidspedagoger menar de pedagoger som har sina huvudsakliga arbetsuppgifter i fritidshemsverksamheten. Det nämns att en helt annan skola kommer finnas i framtiden där alla har samma grundutbildning men är inriktade på olika ämnen. Detta medför att många inte kommer läsa till fritidspedagog utan de kommer läsa till lärare eftersom att fritidspedagogsyrket inte automatiskt leder till lärarlegitimation anser en av våra respondenter. Respondenterna ser sin framtida roll i skolans verksamhet och dem känner att de vill vara kvar i skolan, de vill även vidareutbilda sig i olika ämnen för att styrka sin roll och öka sina chanser att få finnas kvar i skolan och inte bli assistenter. Det är svårt för fritidspedagogerna att förutspå sin framtida yrkesroll men de hoppas på att de får finnas kvar som just fritidspedagoger i skolans verksamhet.

5 Diskussion

I detta kapitel kommer vi att diskutera val av metod och vår koppling till fenomenografin som vetenskapsteoretisk utgångspunkt. Vidare kommer en resultatdiskussion där vi kopplar litteraturen, respondenternas svar samt våra egna reflektioner. Syftet med studien är, som vi nämnt tidigare, att få en bild av några fritidspedagogers uppfattningar av sitt arbete i klassrummet samt hur de ser på sin framtida yrkesroll. Våra frågeställningar är följande:

- Vilka arbetsuppgifter beskriver fritidspedagogen att de har i klassrummet?
- Hur ser fritidspedagogen på sin roll i framtidens skola?

5.1 Metoddiskussion

Vår inspiration av fenomenografin har delvis stämt överens med våra kvalitativa semistrukturerade intervjuer då vi har haft för avsikt att ta reda på hur några fritidspedagoger tänker och uppfattar vissa fenomen om sina uppfattningar kring sitt arbete i klassrummet samt hur de ser på sin framtida roll i skolans verksamhet. Marton och Booth (2000) talar om att vi som författare måste avgränsa oss för att få ut de centrala delarna vid intervjun som kan vara till grund för vår studie vilket vi har gjort när vi analyserat materialet. Det vi inte har nått i denna forskning är att vi inte har kategoriserat våra intervjusvar på det sättet som fenomenografin kräver. Vi har endast kategoriserat våra resultat utan att gå in på djupet på grund av att vår studie inte är så omfattande. Vi har istället valt att kategorisera efter våra intervjufrågor och valt ut skilda och gemensamma uppfattningar hos respondenterna.

Vi har valt att samla in forskningsmaterial genom semistrukturerade intervjuer med några fritidspedagoger. Vår uppsats har grundats på ett fåtal personers uppfattningar och kan därför inte ses som generell för den undersökta yrkesgruppen. Hade det funnits mer tid till att forska inom detta område, hade vi exempelvis kunnat utföra fler intervjuer och på så sätt få ett mer omfattande arbete. Vi hade kunnat fördjupa oss mer genom att intervjua andra yrkeskategorier så som rektorer, lärare och förskollärare och kunnat få in andra perspektiv. För att få in mer material kring vad fritidspedagogens arbetsuppgifter är i klassrummet, samt hur denne ser på sin framtida roll i skolan, hade vi kunnat utföra observationer och skickat ut enkäter. Vi valde dock att fokusera på kvalitativa semistrukturerade intervjuer för att med denna metod kunna fördjupa oss i den enskilde individens uppfattningar och på ett enklare sätt kunna ställa

följdfrågor. Patel och Davidson (2003) beskriver fördelen med en kvalitativ intervju där respondenten uppmuntras till att ge friare svar och följdfrågorna kan varieras och vara mer öppna.

Det underlättade för oss att kunna använda oss av en mobiltelefon med inspelningsfunktion då detta medförde att vi kunde lyssna igenom intervjuerna flera gånger för att få ut det material vi behövde till denna studie. Samtliga respondenter har fått informationen om de forskningsetiska principerna och har gett oss sitt medgivande till att bli inspelade. Hade respondenterna inte gått med på att bli inspelade, hade vi fått föra anteckningar istället. Risken med detta är dock att all information inte hade kunnat bli nedskriven och vi hade kunnat gå miste om viktiga delar. Överlag har det varit en intressant arbetsprocess och vi har fått ut den information vi har sökt. Respondenterna har tagit emot oss med öppna armar och sett vår frågeställning som både intressant och relevant och vi känner att vi har fått en större inblick i fritidspedagogens uppfattningar om sina arbetsuppgifter i klassrummet.

Vår intervjufråga om hur fritidspedagogen ställer sig till integrationen i skolans verksamhet har kanske inte varit relevant för vår studie dock har vi valt att ställa den ändå och vi finner den intressant ur ett historiskt perspektiv då fritidspedagogen inte alltid varit en självklar del i skolans verksamhet.

5.2 Resultatdiskussion

Då vårt syfte med studien har varit att få en bild av några fritidspedagogers uppfattningar av sitt arbete i klassrummet samt hur de ser på sin framtida yrkesroll känner vi att detta är uppnått. Detta genom att våra respondenter har gett oss klara svar på vad de har för arbetsuppgifter i klassrummet och de ser inte sin roll som svår att förstå till skillnad från Hansen (1999) som beskriver fritidspedagogens yrkesroll som ”luddig”. Hon menar på att denna luddighet syftar till svårigheten att avgränsa fritidspedagogens uppgifter. Detta gör att vi kan tolka den forskning som finns kring fritidspedagogens arbetsuppgifter i klassrummet som en aning gammal då vi inte ser denna luddighet i svaren som vi fått fram. Kanske kan det vara så att det skett en utveckling inom skolan och fritidspedagogen har fått en given plats i ett arbetslag där samverkan ska råda tror vi.

Fritidspedagogen har enligt Hansen (2000) till skillnad från grundskollärare och förskollärare en mer problematisk ställning när det gäller att avgränsa yrkets pedagogiska arbetsuppgifter och har inte alltid tilldelats sin rätta plats. När vi ställer detta i förhållande till vad våra

respondenter har sagt tolkar vi det som att dem kan avgränsa sina pedagogiska arbetsuppgifter och vi uppfattar det som att de andra yrkeskategorierna som arbetar i skolan inte kan avgränsa fritidspedagogens arbetsuppgifter. Vi har tolkat det som att när det gäller besparingar inom skolan är det fritidspedagogen som blir lidande och får förfrågan om att arbeta som assistent eller hjälplärare. Enligt Hansen (2000) får fritidspedagogen lätt en roll som utfyllnad och får ofta hoppa in och ta arbetsuppgifter som ingen annan har tid med. Enligt vår respondent Calle fick fritidspedagogen hoppa in och ha lite brännboll för att så småningom få ta hand om idrotten då lärarna inte tyckte den var rolig att ha ansvar för. Vi ser det här sambandet mellan Hansen (a.a.) och Calle som att skolan har haft svårt att definiera fritidspedagogens roll. Vi ställer oss frågan om det endast är fritidspedagogen som anpassar sig i skolans verksamhet eller om det har något med status inom yrkeskategorierna att göra? Vi tror att det kan bero på vissa brister som leder till att de andra yrkeskategorierna inte har så stor inblick i vad en fritidspedagog gör vilket vi tror i sin tur leder till att fritidspedagogen ofta får förfrågan om att arbeta som assistent eller hjälplärare.

Fritidspedagogens främsta arbetsuppgift är enligt Hansen (2000) att kunna arbeta med barns sociala kompetens vilket innefattar att i praktiska och konkreta sammanhang arbeta med erfarenhetsbaserat lärande, och med detta menar författaren (a.a.) att lärandet har sin utgångspunkt i barnens erfarenhet. Det våra respondenter har gemensamt är att de arbetar med praktiska ämnen i klassrummet. Vi tror att det är en fördel att få in fritidspedagogen i klassrummet då dessa kan ge en variation i barns lärande. Vi tror även att fritidspedagogen besitter andra kunskaper än vad läraren gör och kan därför bli ett bra komplement i klassrummet. Hansen (2000) menar att fritidspedagogen inte endast ska arbeta med praktik/estetiska ämnen utan även med grupprelationer, social och allmän utveckling samt med barns lärande i olika sammanhang. På så sätt tror vi att fritidspedagogens roll i klassrummet kan förstärkas och den blir tydlig för läraren och kan tas tillvara på ett annorlunda sätt.

Till skillnad från Hansen (a.a.) menar Calander (1999) att fritidspedagogen ska vara en länk mellan skolans teoretiska innehåll och den praktiska tillämpningen. Detta tolkar vi som att Calander (a.a.) menar att fritidspedagogen endast ska arbeta med de praktiskt estetiska ämnena och kanske inte arbeta med läraren i klassrummet. Då både Hansen (1999) och Haglund (2004) redogör för hur fritidspedagoger kan arbeta och deras huvudsakliga uppgifter menar Calander (1999) istället att fritidspedagogen kläms mellan fritidens lärande och skolans

verksamhet. De strukturer som bland annat Haglund (2004) tar upp som fritidspedagogen kan arbeta efter i skolan är det socialt inriktade systemet där fritidspedagogen försöker avgränsa sitt arbete med skolan för att på så sätt inte förlora sin självständighet eller få rollen som hjälplärare. Det centrala i systemet är den sociala kompetensen och tryggheten i barngruppen och de verktyg som används är det praktiska. Denna struktur tycker vi stämmer mest överens med Calander (1999) när han menar att fritidspedagogen ska fungera som en länk mellan skolans teori och praktik. Vi ser det som att fritidspedagogen borde kunna arbeta på detta sätt utan att behöva avgränsa sig med skolan då detta är något som ingår i skolans verksamhet och därför inte bara borde ligga på fritidspedagogens ansvar. Vidare tar Haglund (2004) upp det ämnesinriktade och arbetsdisciplinerade systemet där fritidspedagogen fungerar som en resurs i klassrummet eller som stöd till enskilda barn. Det är i detta system som skrämmer våra respondenter som mest och de menar på att det är vid tillfällen som dessa som deras kompetens används på fel sätt. Vi tror att det är här som ”luddigheten” kommer in när fritidspedagogen anpassar sig efter skolans regler och inte får den rätta platsen i klassrummet. Det sista systemet som Haglund (a.a.) beskriver är det traditionsintegrerade systemet där fritidspedagoger och lärare försöker sammanlänka sina lärandetraditioner på så vis att en skolaktivitet kan genomföras på fritids lika mycket som en fritidsaktivitet kan genomföras under skoltid. Detta system tycker vi är det som är mest hållbart då detta samarbete mellan fritidspedagogen och läraren kan ge fritidspedagogen en tydligare roll i klassrummet. Med detta menar vi naturligtvis inte att till exempel en matematiklektion ska tas från skolans schema och läggas till fritidshemmets aktiviteter, utan mer att vi som fritidspedagoger har ett mer uttalat lärande att ”idag ska vi lära oss om rymden”, till skillnad från det dolda lärandet som oftast sker på fritidshemmet. Med det dolda lärandet menar vi de saker som barnen lär sig i sociala sammanhang som att till exempel vänta på sin tur. Vi tror även att detta samarbete kan bidra till bättre kvalitet i undervisningen. Våra respondenter ser samarbetet med lärarna som positivt och menar att det är här som deras kompetens blir värdefull det negativa med detta samarbete kan vi koppla till det ämnesinriktade och arbetsdisciplinerade systemet där våra respondenter åter igen trycker på att de inte vill få rollen som resurs eller hjälplärare.

Kärrby (2000) talar om en vidare syn på kunskap och lärande där förskolan, grundskolan och fritidshemmet ska samverka för att på så sätt skapa ett gemensamt synsätt på barnen. Vår respondent Doris menar att fritidspedagogens flytt in i skolans verksamhet är positiv på det viset att fler barn får ta del av det sättet att tänka och lära. Vidare menar Kärrby (a.a.) att det skapas en kontinuitet i barns lärande och de får en ökad förståelse av omvärlden och

kunskapen blir meningsfull. I och med denna samverkan tycker vi att fritidspedagogen bör ha en plats i klassrummet då denne kan bidra med andra synsätt på lärandet.

Calander (1999) samt Kärrby (2000) talar båda om samverkan som en aning problematisk och menar att det kan finnas en dominans mellan lärare och fritidspedagoger i möte. Med dominans menar författarna (a.a.) att det är skolans normer som tar över verksamheten och fritidspedagogens arbete anpassas till skolan och blir mer lärare än fritidspedagog. Vår respondent Doris talar om bredden inom arbetslaget och menar att yrkeskategorierna har olika kompetenser och det är också denna bredd som blir svårare att få när skolans normer tar över verksamheten. Vi tycker likt Calander (1999) att integreringen i skolans verksamhet är att ta ”det bästa” från olika yrkeskulturer inom pedagogiken. Kan det vara så att fritidspedagogens roll i klassrummet är relativt ny historiskt sätt och på så vis därför kommer i skymundan när det gäller skolans normer.

Klerfelt (1999) beskriver fritidspedagogens yrkesroll och ser denne mer som en ledare än en lärare och menar på att fritidspedagogen inte undervisar i formell mening. Enligt våra respondenter kan vi se att fritidspedagogerna har ansvar för egna lektioner samtidigt som dem också finns med i klassrummet inte enbart som stöd utan som en lärare som undervisar antingen i helklass eller i halvklass. Vår respondent Anja menar att fritidspedagogen också kan hålla i läsningen eller matematiken fast på ett annorlunda sätt än vad läraren gör. Vi uppfattar det som att benämningen ledare som Klerfelt (a.a.) talar om är en position som inte direkt kräver någon pedagogisk utbildning och därmed kan vi förstå att fritidspedagogen i så fall inte ses som en lärare.

Rohlin (2012) beskriver hur storstäderna växte sig större under industrialismens framväxt och hur detta medförde problem med omkringdrivande barn som ofta tillhörde arbetarklassen. Dessa barn blev ibland tvingade till tiggeri och detta kunde i sin tur leda till kriminalitet. Vidare menar Rohlin (a.a.) att det var skolan som krävde åtgärder på detta problem och under 1900-talet startades därför verksamheter med syfte att hjälpa människor. Den så kallade arbetsstugan grundades med avsikt att förhindra tiggeri och även skolk. Denna verksamhet är en föregångare till det som idag kallas fritidshem. Med detta som bakgrund, tycker vi det finns en förståelse till varför fritidshemmet har uppstått och vi får en bättre insikt i denna verksamhet. Vi kan se ett samband mellan dagens fritidshem och fritidshemmet förr och ser att det fortfarande finns ett behov för denna verksamhet. Våra respondenter känner att

barngrupperna blir större och större och att det nu för tiden är fler barn per fritidspedagog än vad det var innan fritidspedagogen flyttade in i skolan. Denna flytt in i skolans verksamhet skedde enligt Rohlin (2012) i mitten av 1990-talet med fokus på en helhetssyn på individen. Denna helhetssyn, menar vi, är viktig för vår framtida yrkesroll för att kunna tillfredsställa barnens behov och för att kunna ge dem den omsorg och utveckling de behöver.

Under 1960-talet, då fritidshemmen började byggas ut, ökade intresset för att starta en särskild utbildning för att leda fritidshemsverksamheten med påtryckningar från Socialstyrelsen (Calander, 1999;- Johansson, 2011). Vidare menar författarna (a.a.) att det från början bara skulle vara en påbyggnadsutbildning för förskollärare, men år 1964 startades den första försöksutbildningen i Norrköping och 1975–1977 flyttades utbildningen till lärarutbildningen för att på så vis ge de studerande en bredare kunskap om varandras sysselsättningar och skapa en samverkan mellan de olika yrkesgrupperna.

År 2001 startades en ny utbildning och fick den formella benämningen lärare med inriktning mot arbete i fritidshem med avsikt att skapa flexibilitet i yrkesrollen. Vi blir en aning förvirrade när vi läser om hur Jan Björklund uttalar att fritidspedagoger inte är lärare trots att vi har samma grundutbildning. Enligt våra respondenter, som har den gamla utbildningen, uttalas det att de redan arbetar som lärare i klassrummet där några har ansvar för egna lektioner medan andra samarbetar i ett team med läraren och delar på arbetsuppgifterna. Vi kan med denna historiska bakgrund se en förändring genom tiden och förstå fritidshemmets uppkomst och dess syfte. Vi kan också se förändringen när fritidspedagogen integreras med skolans verksamhet och vi kan ana fortsatta förändringar inom yrket i framtiden. Samtliga av våra respondenter förutspår förändringar inom yrket både på gott och ont. De tror att lärarna behöver en fritidspedagog i klassrummet för att kunna klara av de stora barngrupperna samtidigt som de nämner den sociala kompetensen som en viktig del av livet och anser att det är fritidspedagogen som är expert på detta.

Det finns ett hopp hos samtliga av våra respondenter att de ska kunna läsa upp sin utbildning och komplettera den så att de i framtiden blir behöriga fritidspedagoger det vill säga att de får behörighet att få undervisa i ett visst ämne samt sätta betyg i dessa. Det är även här som lärarlegitimationen kommer in i bilden när våra respondenter pratar om att vara behöriga och vi uppfattar det som att när fritidspedagoger saknar lärarlegitimation får denna inte undervisa i klassrummet samt sätta betyg. Vi ser det då också som lätt att ge fritidspedagogen en position

som hjälplärare. Samtidigt vilar det ett mörker över några av svaren och det finns en oro över att fritidspedagogen inte finns kvar i framtidens skola. Några tror att utbildningen kommer ändras på det viset att alla kommer få samma grundutbildning.

Avslutningsvis när vi ställer frågan om fritidspedagogen finns i framtidens skola svarar våra respondenter; Absolut, men inte som den ser ut idag. Vi hoppas och tror att fritidspedagogen finns i framtidens skola då vi tror på att barn lär sig på olika sätt och därför behöver barnen mötas av olika metoder för att kunna uppnå en variation i sitt lärande. Vi ser samverkan som en positiv utveckling av yrkeskategorierna och vi tror på att kvalitén inom skolans verksamhet ökar ju fler kompetenser som tas till vara på. Vår viktigaste slutsats är att våra respondenter är medvetna om vad de gör i klassrummet och de trycker på att läraren inte klarar sig utan fritidspedagogen då grupperna blir allt större. Våra respondenter menar även att det är de som besitter kunskaper gällande social kompetens och de praktisk/estetiska ämnena men de känner också en osäkerhet över sin framtida yrkesroll.

5.3 Slutsats

Vi ser ett samband mellan den litteratur vi valt att diskutera samt vad våra respondenter berättar för oss vid intervjuerna och vi drar slutsatsen att den forskning som finns kring ämnet börjar bli lite för gammalt. Litteraturen talar om fritidspedagogens yrkesroll som ”luddig” medan våra respondenter klart och tydligt kan berätta för oss vad de har för roll i klassrummet. Det talas om att fritidspedagogen inte alltid har tilldelats sin rätta plats och att denne ibland ses som en resurs eller hjälplärare. Den finns en svårighet i att avgränsa fritidspedagogens yrkesroll men denna avgränsning ligger inte alltid hos fritidspedagogen utan kan vara svårtolkad av de andra yrkeskategorierna.

Fritidspedagogens främsta arbetsuppgift ligger i den sociala kompetensen och i de praktisk/estetiska ämnena och även i grupprelationer och barns lärande i olika sammanhang. Fritidspedagogen är en viktig länk mellan skolans teoretiska innehåll och den praktiska tillämpningen och kan ibland klämmas mellan fritidens lärande och skolans verksamhet. Det har skett förändringar inom fritidshemsverksamheten och i fritidspedagogens roll. Våra respondenter arbetar i klassrummet idag och samverkar med andra yrkeskategorier. De påpekar att lärarna behöver en fritidspedagog i klassrummet då barngrupperna blir större och större. De trycker på den sociala kompetensen och hoppas på att fritidspedagogen finns kvar i framtidens skola.

6 Sammanfattning

Denna uppsats hade som syfte att studera några fritidspedagogers uppfattningar av vilka arbetsuppgifter de har i klassrummet samt deras syn på sin framtida roll i skolans verksamhet. Vi känner att vi har uppnått syftet då våra respondenter har gett oss klara svar på vad de har för arbetsuppgifter i klassrummet och hur de ser på sin framtida roll. Våra frågeställningar har varit passande och vi har varit noga med att följa dem samt att vi känner att de har blivit besvarade, vilket har visat sig i vårt resultat. I litteraturgenomgången har vi valt att ge läsaren en övergripande bild över historien gällande fritidshemsverksamheten, fritidspedagogsutbildningen och fritidspedagogens inträde i skolans verksamhet. Vi tar även i denna forskningsbakgrund upp fritidspedagogens syn på sin yrkesroll och huvudsakliga arbetsuppgifter samt samverkan mellan de olika yrkeskategorierna i skolans verksamhet. Vi har i denna forskning utgått från en fenomenografisk forskningsansats för att ta reda på fem (5) fritidspedagogers uppfattningar av sina arbetsuppgifter i klassrummet samt hur de ser på sin framtida yrkesroll. Vi har därför utfört kvalitativa intervjuer med några fritidspedagoger för att få ett djupare perspektiv på deras uppfattningar om arbetsuppgifter och framtidstro. Resultatet visar på att forskningen inom detta ämne är en aning gammal och våra respondenter visar på en tydlighet i sina arbetsuppgifter i klassrummet. Vår slutsats är att våra respondenter är medvetna om vad de gör i klassrummet och de trycker på att läraren inte klarar sig utan fritidspedagogen då grupperna blir allt större. Våra respondenter menar även att det är de som besitter kunskaper gällande social kompetens och de praktisk/estetiska ämnena men de känner också en osäkerhet över sin framtida yrkesroll.

6.1 Förslag till vidare forskning

Utefter vår forskning har nya frågor dykt upp och förslag på vidare forskning kan vara:

- Hur ser de övriga yrkeskategorierna på fritidspedagogens arbetsuppgifter i klassrummet?
- Hur kan fritidspedagogens yrkesroll förtydligas i skolans verksamhet?
- Hur påverkar avsaknaden av lärarlegitimationen fritidspedagogen?

Referenslista

- Bryman, A. (2006). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB.
- Calander, F. (1999). *Från fritidens pedagog till hjälplärare*. Uppsala: Uppsala University Library.
- Claesson, S. (2008). *Spår av teorier i praktiken – några skolexempel*. Lund: Studentlitteratur.
- Denscombe, M. (2000). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Haglund, B. (2004). *Traditioner i möte. En kvalitativ studie av fritidspedagogers arbete med samlings i skolan*. Göteborg: Institutionen för pedagogik och didaktik.
- Hansen, M. (1999). *yrkeskulturer i möte – läraren, fritidspedagogen och samverkan*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Hansen, M. (2000). Fritidspedagogen – en av lärarna i skolan. I Kärrby, G. (red.) *Skolan möter förskolan och fritidshemmet*. (s. 138 – 162). Lund: Studentlitteratur.
- Johansson, I. (2011). *Fritidshemspedagogik – idé-ideal-realitet*. Stockholm: Liber AB.
- Klerfelt, A. (1999). Fritidshem och skola. I Carlgren, I. (red.), *Miljöer för lärande*. (s. 79 – 101). Lund: Studentlitteratur.
- Kärrby, G. (red.). (2000). *Skolan möter förskolan och fritidshemmet*. Lund: Studentlitteratur.
- Marton, F & Booth, S. (2000). *Om lärande*. Lund: Studentlitteratur.
- Patel, R & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder – att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Pramling Samuelsson, I & Asplund Carlsson, M. (2003). *Det lekande lärande barnet i en utvecklingspedagogisk teori*. Stockholm: Liber AB.
- Rohlin, M. (2011). Fritidspedagogik och lärande. I Pihlgren, A.S. (2011) *Fritidshemmet: fritidslärares uppdrag på fritidshemmet och i skolan*. (s. 115–142). 1 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Rohlin, M. (2012). *Fritidshemmets historiska dilleman – En nutidshistoria om konstruktionen av fritidshemmet i samordning med skolan*. Stockholm: Stockholms universitets förlag.

Skolverket (2007). *Allmänna råd för Kvalitet i fritidshem*. Stockholm: Fritzes.

Skolverket (2011a). *Fritidshemmet: lärande i samspel med skolan*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2011b). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Skolverket.

Socialstyrelsen (1988). *Pedagogiskt program för fritidshem*. Stockholm: Allmänna förl.

Torstenson-Ed, T & Johansson, I. (2000). *Fritidshemmet i forskning och förändring – en kunskapsöversikt*. Stockholm: Liber distribution.

INTERNETBASERADE KÄLLOR

Rudhe, E. (2011). ”Meningen är inte att någon får sparken” Lärarnas tidning 2011-10-05 <http://www.lararnasnyheter.se/lararnas-tidning/2011/10/05/meningen-ar-inte-nagon-farsparken> [Hämtad 2012-10-30 kl. 11.50]

SFS, 2010:800, skollagen, http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Skollag-2010800_sfs-2010-800/ [Hämtad 2012-11-28 kl. 10.16]

SOU 2008:52, <http://www.regeringen.se/content/1/c6/10/56/20/30e27965.pdf> [Hämtad 2012-12-06 kl. 14.02]

Vetenskapsrådet (2002). http://www.cm.se/webbshop_vr/pdfer/H0014.pdf [Hämtad 2012-11-12 kl. 12.41]

Bilaga 1

Intervjufrågor

- Vad har du för utbildning och hur lång erfarenhet har du inom yrket i skolans verksamhet?
- Beskriv vad du gör i klassrummet som fritidspedagog?
- Ser du någon skillnad på ditt sätt att arbeta idag jämfört med förut? Hur?
- Hur ställer du dig till att fritidspedagogen integreras i skolans verksamhet?
- Finns fritidspedagogen i framtidens skola?
- Beskriv din framtida roll i skolan?

